

**СВІТОВІ  
ТОВАРНІ  
РИНКИ**

# СИСТЕМА КЛАСИФІКАЦІЇ ТОВАРІВ В МІЖНАРОДНІЙ ТОРГІВЛІ

Найбільш поширене угруповання  
товарів:

- за галузями виробництва;
- за статтями обробки продуктів;
- за призначенням;
- за матеріалами виготовлення.

В основі класифікації лежить вибір ознак, що поділяє всі товари на розділи, групи і підгрупи.

## ***НОМЕНКЛАТУРА ТОВАРІВ***

- перелік товарних найменувань у відповідній класифікаційній системі з метою упорядкування відомостей про зовнішньоторговельні зв'язки, ефективний метод пошуку інформації і спрощення процедури пошуку потрібної товарної позиції.

# СИСТЕМИ КЛАСИФІКАЦІЙ ТОВАРІВ

- 1. Стандартна міжнародна торгівельна класифікація ООН (СМТК):** за видами сировини, з якої виготовлено товар, за ступенем обробки товару, за призначенням товару, за місцем товару в міжнародній торгівлі.
- 2. Гармонізована система опису і кодування товарів (ГС)** – міжнародні вимоги до класифікації і статистичної інформації з товарів у зовнішній торгівлі.
- 3. Класифікатор товарів за укрупненими економічними угрупованнями ООН (КУЕУ):** сировинні товари, напівфабрикати, готові вироби, промислові товари для короткотермінового промислового користування, готові вироби тривалого користування, споживчі нехарчові товари нетривалого користування (до 1 року), товари середньострокового користування (1-3 роки), товари тривалого користування (понад 3 роки).

# Світові ціни на промислові і сировинні товари поділяють на дві групи:

- Ціни, за якими проходять великі комерційні угоди;
- Ціни угод, зроблених у найважливіших центрах світової торгівлі (Чикагська торгова біржа, Лондонська біржа металів тощо);
- Експортні чи імпорتنі ціни основних імпортерів або експортерів.

# Розрізняють світові ціни:

- ціни за торговельними угодами з платежем у вільно конвертованій, у неконвертованій, в частково конвертованій валюті;
- ціни за кліринговими угодами;
- ціни трансфертні;
- ціни за програмами в рамках державної допомоги.

## ***При визначенні рівня цін орієнтуються на опубліковані і розрахункові ціни.***

**Публіковані (друковані)** — ціни, про рівень яких повідомляється в спеціальних і фірмових джерелах інформації:

- довідкові ціни, які друкуються в економічних газетах, журналах, бюлетенях, фірмових каталогах, преїскурантах:
  - номінальні, не пов'язані з реальними зовнішньоторговельними операціями;
  - відображають минулі операції;
  - базисні ціни – ціни товару визначеної кількості і якості в заздалегідь встановленому географічному (базисному) пункті;
- біржові котирування (ціни товарів, що є об'єктом біржової торгівлі);
- ціни аукціонів і торгів;
- ціни фактичних угод, що не публікуються регулярно, але їх зіставляють з довідковими для встановлення більш реальної контрактної ціни;
- ціни пропозиції великих фірм.

**Розрахункові ціни** застосовуються до нестандартного устаткування і розраховуються фірмами-експортерами. Відомості про них зустрічаються в друку епізодично, тому їх неможливо використовувати для порівняння при виборі рівня цін.

## **При формуванні світових цін на сировинні ресурси основну роль відіграють наступні фактори (а не розмір внутрішніх витрат):**

- співвідношення попиту та пропозиції на ринку сировинних товарів;
- поєднання цін пропозиції основних виробників (експортерів) і біржових котирувань або цін аукціонів;
- множинність цін основних виробників (експортерів), що визначаються специфікою регіональних ринків, розходженням у використанні валюти при розрахунках, порушенням балансу попиту та пропозиції на сировинні товари;
- особлива роль держави чи груп держав — провідних експортерів і/чи імпортерів відповідних товарів у формуванні світових цін.

# ОСОБЛИВОСТІ СВІТОВИХ РИНКІВ ПРОМИСЛОВИХ ТОВАРІВ

- зниження тривалості життєвого циклу товарів;
- зростання виробництва високотехнологічних товарів;
- постійна диверсифікація виробництва на дрібніші галузі і підгалузі, що породжує потребу в обміні їх продукцією, відбувається постійне відновлення номенклатури й асортименту продукції;
- торгівля продукцією в розібраному вигляді (вузли, деталі, комплектуючі), що породжує внутрішньогалузеву торгівлю, яка витісняє традиційну міжгалузеву. Внутрішньогалузевий обмін багаторазово збільшує товаропотоки між країнами. Ця тенденція виявляється сильніше із зростанням частки високотехнологічних виробів у загальному обсязі виробництва;

- перехід до системних продажів, основний товар пропонується з комплектуючими та супутніми виробами;
- підвищення вимог до техніко-економічних показників та дизайну виробів;
- технічна продукція повинна відповідати вимогам Міжнародної організації стандартів;
- зростання торгівлі товарами виробничого призначення випереджує зростання торгівлі виробами культурно-побутового призначення;
- переважна частина світового експорту й імпорту машинотехнічної продукції зосереджена в індустріально розвинутих країнах;
- торгівельна політика держав спрямована на стимулювання експорту машинотехнічної продукції і захист товаровиробника.

# ОСОБЛИВОСТІ МІЖНАРОДНОЇ ТОРГІВЛІ ГОТОВОЮ ПРОДУКЦІЄЮ

- зростання обсягу світового виробництва готових виробів випереджує зростання світового виробництва продукції сировинних галузей;
- випереджаюче зростання експорту готових виробів у порівнянні з експортом мінеральної сировини й аграрних продуктів;
- реальне постачання технологічного устаткування є початковою стадією взаємин експортера й імпортера.

# ОСОБЛИВОСТІ МІЖНАРОДНОЇ ТОРГІВЛІ МАШИНОТЕХНІЧНОЮ ПРОДУКЦІЄЮ В РОЗІБРАНОМУ ВИГЛЯДІ

- деталі і вузли повинні бути підготовлені таким чином, щоб наступне складання не вимагало витрат на підготовку висококваліфікованих працівників;
- деталі і вузли вітчизняного виробництва повинні мати якість не нижче імпортних;
- терміни постачання вузлів і деталей повинні бути ритмічними і з встановленим оптимальним складським запасом.

# ОСОБЛИВОСТІ СВІТОВИХ РИНКІВ СИРОВИННИХ ТОВАРІВ

- попит та пропозиція на сировинні товари залежить від кліматичних умов, природних запасів, політико-економічних криз в важливіших сировинних регіонах. Тому міжнародна торгівля сировиною характеризується нестабільністю ринку;
- спостерігається довгострокове перевищення пропозиції сировинних товарів над попитом, що приводить до сировинних криз в країнах, що розвиваються, та з вузькою сировинною спеціалізацією;
- партнери прагнуть встановити досить тривалі відносини на основі довгострокових контрактів, в яких експортеру забезпечується стабільний збут, а імпортеру – гарантоване регулярне постачання;
- купівля-продаж сировинних товарів тісно пов'язана з постачанням інших товарів і є частиною комерційних

- темпи зростання торгівлі паливом і сировиною мінерального походження випереджають темпи зростання торгівлі продовольством і сільськогосподарською сировиною;
- зростає торгівля напівфабрикатами, виготовленими на основі мінеральної і рослинної сировини;
- підвищуються вимоги імпортерів до екологічної безпеки товарів, що поставляються;
- високий ступінь монополізації, найбільші торговельні і промислові компанії прагнуть встановити монопольно-високі ціни на сировинних ринках;
- зростає державне втручання в торгівлю сировинними і продовольчими товарами.

# ОСОБЛИВОСТІ ЦІНОУТВОРЕННЯ НА РИНКАХ ПРОДОВОЛЬСТВА

- ціни на окремі продовольчі товари орієнтуються на біржові ціни або ціни аукціонів;
- ціни вирізняються нестабільністю;
- множинність цін у зв'язку з наявністю різноманітних сортів, центрів торгівлі, розходженнями в термінах постачання;
- сильний вплив з боку штучних і синтетичних замінників;
- вплив зовнішньоторговельної політики.